

Rozhovor s Petrem Orlem

Karolína Šůlová

Před lety jste byl u zrodu první záchranné stanice pro handicapované živočichy u nás. Jak hodnotíte stávající síť a její funkčnost?

Národní síť záchranných stanic byla založena v roce 1998, z původních devíti zakládajících stanic jich dnes je 32. Za těch téměř 20 let se udělal v této oblasti velký pokrok, díky finanční podpoře z OPŽP máme několik stanic na špičkové úrovni a sneseme srovnání s Evropou. Zkušenosti a dostupnost odborných informací ze zahraničí přinesly pokrok v péči o handicapované živočichy. Narostly aktivity sítě v oblasti ekovýchovy a osvěty. Léta se snažíme o finanční stabilizaci stanic, ale daří se nám to pomalu a částečně. Na místě je poděkovat za podporu resortu životního prostředí a v letošním roce i ministerstvu zemědělství. Přivítali bychom koncepčnější řešení. Mezi stanicemi najdeme poměrně velké rozdíly z hlediska personálního či finančního zabezpečení. Stanice jsou přetíženy byrokracií, personální obsazení není odpovídající, tuto ochrannářskou aktivitu nejde dělat „po práci“, je časově nesmírně náročná. Lidé pracující ve stanicích si zaslouží poděkování, často dělají za životní minimum. O množství práce snad svědčí strohá čísla, v roce 2016 bylo do stanic začleněných v síti

přijato 22 154 pacientů, volně žijících živočichů. Zpět do volné přírody je pak navraceno více než polovina. Dalších 8248 zvířat bylo loni stanicemi zachráněno díky záchranným transferům. Vezme-li v úvahu, že v rámci ekovýchovných aktivit projde stanicemi přes 200 000 návštěvníků, pak si myslím, že rozsah odvedené práce je úctyhodný.

Letos v květnu to jsou tři roky, kdy byl otevřen Dům přírody Poodří v areálu Záchranné stanice v Bartošovicích. Co vám a také ZO ČSOP Nový Jičín, jejímž jste statutárním zástupcem, ty tři roky přinesly? A jak hodnotíte roli domů přírody při práci s veřejností?

Prací s veřejností se zabýváme dlouhodobě, vybudování a zprovoznění Domu přírody Poodří pak byl bezesporu velký skok dopředu. V předchozích letech jsme měli návštěvnost okolo osmi tisíc, loni již téměř 12 000 návštěvníků. Naše pozornost je soustředěna na školy všech stupňů. Máme hodně pozitivních reakcí, z čehož máme upřímnou radost. Věřím, že se nám daří pozitivně ovlivňovat myšlení lidí ve vztahu k ochraně přírody a krajiny. Jinak musím říct, že návštěvnické středisko je provozně, organizačně i finančně náročné. Projekt AOPK ČR

týkající se domů přírody je smysluplný a má velký potenciál příznivě ovlivňovat veřejné mínění ve vztahu k přírodě.

Jak se osvědčilo spojení domu přírody se záchrannou stanicí?

To propojení se velmi osvědčilo, došlo k účelnému skloubení obou našich činností. Zvířátka táhnou. Naše expozice živých zvířat je sice relativně skromná, čítá na 30 druhů zvířat, ale při správném výkladu zaujme. Návštěvníci prioritně chodí na zvířátka, ale pak je upoutá návštěvnické středisko jako takové. Máme řadu interaktivních prvků, zajímavá a poučná je zahradní část domu přírody, pořádáme výstavy, v letošním roce jsme zatraktivnili i stálou expozici.

Jste známý i díky projektu Návrat orla skalního do České republiky. Jaká budoucnost podle vás tento druh u nás čeká, když dva významné ohrožující faktory, jako je karbofuran a pronásledování lidmi, nebyly odstraněny?

Od spuštění projektu jsme věděli, že jde o běh na dlouhou trať. Měli jsme vyhodnoceny negativní faktory, které by mohly výsledek projektu ovlivnit, ale nepředpokládali jsme takovou intenzitu. Ty faktory nejsou dva, ale tři, mimo pokládání otrávených návnad a přímého pronásledování jsou to nevhodně technicky řešené sloupy elektrického vedení. Jeden z vypuštěných orlů se na Slovensku zabil také po nárazu do vedení VVN. Máme přehled o osudech všech vypuštěných orlů, a to jen díky konvenčním a satelitním vysílačkám, v posledních letech jsme instalovali vysílačky na systému GPS/GMS. Získali jsme řadu cenných údajů o jejich pohybnosti a potulce, z biologie a etologie. Negativní myšlení lidí ve vztahu k predátorům nejde odstranit mávnutím kouzelného proutku. Je to otázka výchovy, vzdělání, ale také citu a vztahu k živé přírodě. V rámci edukační činnosti se snažíme ovlivňovat mysliveckou veřejnost. Během projektu jsme měli množství přednášek, besed, výstav. Orel skalní jako vlajkový druh vyvolal zájem veřejnosti, médií a upoutal velkou pozornost, snažili jsme se toho využít v zájmu celé ochrany přírody. Ve všech případech zástřelů, otrav jsme podávali trestní oznámení, vždy bylo policejní šetření zastave-

no pro nedostatek důkazů. Osobně mě nejvíce mrzí zástřel dospělého páru orlů v okrajové části Beskyd. Určitě nemohu říci, že by se vyšetřovatelé stavěli k případům laxně, naopak. Pokud jde o nebezpečné sloupy, tak tam, kde se úraz přihodil, jsme kontaktovali správce sítě a vždy jsme dospěli k dohodě a zabezpečení konkrétního nebezpečného sloupu nebo i celé trasy vedení.

Přes negativa hodnotíme projekt pozitivně, jsou tu konkrétní, cenné a povzbudivé výsledky. V roce 2013, po více než sto letech, na Moravě tento druh úspěšně vyhníždil a v průběhu let 2013–2016 vyvedl předmětný pár čtyři mláďata. V letošním roce dospěl další pár, který monitorujeme, a doufáme, že úspěšně zahnízdí. Vyšel nám náš cíl, nastartovat tímto projektem pohyb slovenské populace směrem na západ, do příhraničních hor. Je vůbec úžasné, že si při tom obrovském tlaku ze strany člověka na přírodu, krajinu, našli u nás ještě své místo pro život.

A ještě jedna zásadní věc tady je, kterou tento projekt přinesl, stejně cennou jako návrat orla skalního do ČR, a to úzké spojení a přátelství s ochrannářskými kolegy na Slovensku.

Nedávno jste se stal senátorem. Co je v této roli vaší prioritou?

Já vstupoval v loňském roce do volební kampaně s jediným zásadním tématem, a sice ochranou životního prostředí. Nesliboval jsem průmyslové

Záchranná stanice a Dům přírody Poodří v Bartošovicích. Foto Radim Jarošek

Petr Orel (1959)
Senátor Parlamentu ČR od r. 2016, člen Výboru pro záležitosti EU.

Podílel se na vzniku Národní sítě záchranných stanic, od jejího vzniku v roce 1998 je předsedou Rady NSZS. Je dlouholetým členem ÚVR ČSOP, předsedou ZO ČSOP Nový Jičín, která provozuje naši nejstarší záchrannou stanici a Dům přírody Poodří v Bartošovicích. Dlouhodobě se věnuje druhové ochraně živočichů, je iniciátorem a spoluautorem projektu „Návrat orla skalního do ČR“. 25 let působil v komunální politice v Novém Jičíně.

zóny, větší sociální jistoty ani zvyšování platů. Svou kampaň jsem orientoval na tuto oblast, s důrazem na ochranu přírody a krajiny. Jde o témata, kterými se desítky let zabývám, samozřejmě jsou tu další odvětví, která jsou mi blízká, a chci se jim také věnovat. Je to třeba sociální oblast a péče o památky. Velmi mi leží na srdci ochrana zemědělské půdy, a to jak z hlediska záboru, tak z hlediska ohrožení nevhodným hospodařením. Jsem členem Výboru pro záležitosti EU, a proto mám samozřejmě zájem se i touto problematikou podrobně zabývat. I když jsem měl určitou představu, jak bruselská byrokracie funguje, tak zatím spíše nevycházím z údivu nad množstvím materiálů, které z této strany přichází. Jsem zastáncem EU, jako bezpečnostní jistoty, jako

prostoru, kde je možné se svobodně pohybovat a snažit se o společný udržitelný rozvoj. Na druhou stranu jsem přesvědčen o nezbytnosti přehodnocení stávajících priorit, soustředit se na to, co nás spojuje a výrazně omezit byrokracii. Dosáhnout toho však bude velmi obtížné. Ve volebním obvodu pak také vidím řadu témat, jak se profilovat, opět je to oblast životního prostředí, např. problematika definitivního uzavření Dolu Frenštát p. Radhoštěm, zajímají mě komplexní pozemkové úpravy nebo neustálé ožívování stavby kanálu Dunaj–Odra–Labe.

Poměrně dramatické scény provázely projednávání novely zákona o ochraně přírody a krajiny v senátu i parlamentu. Překvapilo vás to?

Už při projednávání petice týkající se Národního parku Šumava jsem zjistil, že náhled na tuto problematiku je v senátu velmi rozdílný. Při projednávání novely zákona o ochraně přírody a krajiny jsem to tedy očekával. Nicméně velká zášť od částí senátorů ke všemu, co je „zelené“, k ekologickým organizacím, je patrná. Nejvíce mě překvapilo naprosté přehlížení argumentů z úst představitelů akademické sféry. Pokud by na daném jednání senátu byli přítomni všechny senátorky a senátoři, tak by senátní pozměňovací návrh neprošel, ušetřil by se tak cenný čas poslanců. Jsem přesvědčen o tom, že stejně důležitou úlohu, jako má stát a samospráva, má také občanská společnost. Už mnohokrát se ukázalo, že podněty občanů a ekologických iniciativ byly zásadní a ve prospěch celé společnosti. Nemluvě o obrovském množství práce pro přírodu, kterou tyto organizace a jednotlivci odvedli a odvádějí. Na druhou stranu vnitřně cítím, že je určitě potřeba se zabývat těmi organizacemi, které v oblasti životního prostředí nic prakticky nerealizují, ale působí zříštně při správních řízeních.

Pro většinu milovníků přírody je jaro nejkrásnějším obdobím v roce. Je tomu tak i u vás a jaká místa na jaře nejraději navštěvujete?

Jaro vítám, jakmile se vše začne trochu zelenat, kvést, hned je veseleji. Často se projdu Poodřím, procházka kolem Bartošovicových rybníků je uklidňující. Za hodinku v terénu spatříte řadu druhů ptáků, když máte štěstí, můžete i vyslechnout koncert jeřábů a třeba vám přes hráz přeběhne vydra. Mám rád také hory, vůbec nemusí být vysoké, v posledních letech jsem si oblíbil Oderské vrchy.

Děkuji vám za rozhovor, pane senátore.